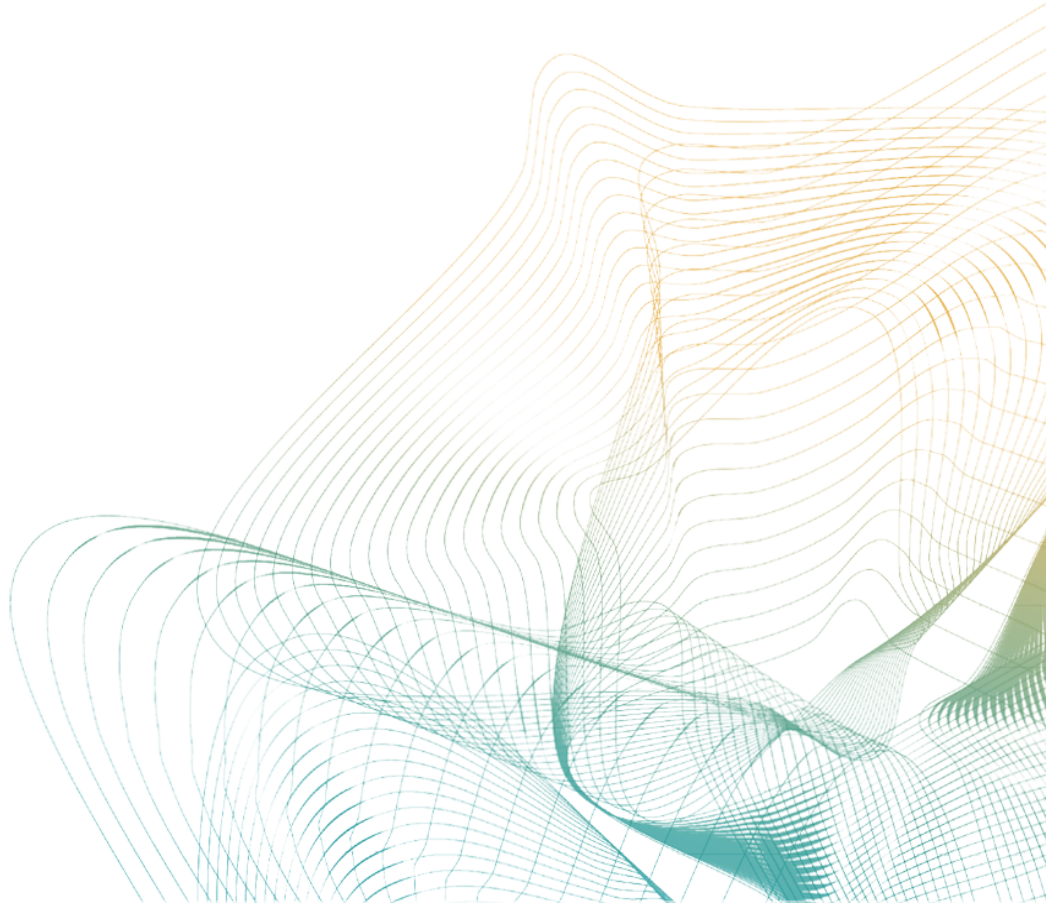

Finansal Hesaplar Raporu

2018-IV

Özet

Sektörlerin finansal bilançolarındaki gelişmelere göre; 2018 yılı dördüncü çeyreği sonunda, Türkiye ekonomisinin toplam finansal varlıkları 12.365 milyar TL, yükümlülükleri ise 14.254 milyar TL düzeyine ulaşmıştır. Dünyanın geri kalanına olan net yükümlülük ise bir önceki çeyreğe göre 118 milyar TL azalarak 1889 milyar TL seviyesinde gerçekleşmiştir.

2018 yılı üçüncü çeyreği ile dördüncü çeyreği arasında gerçekleşen finansal akımlar incelendiğinde, 32 milyar TL tutarında net işlem gerçekleşirken, 85 milyar TL tutarında kur ve piyasa fiyatı değişimi kaynaklı net değerlendirme artışı gözlenmiştir.

Hanehalkı ve finansal olmayan kuruluşların borçluluk oranlarının ülke karşılaştırmalarına bakıldığında, Türkiye'nin bu dönemde de borçluluk düzeyi düşük ülkeler arasındaki konumunu koruduğu görülmüştür.

İçindekiler

1	DEĞERLENDİRMELER	3
2	KİMDEN-KİME (MEVDUAT VE KREDİLER)	6
3	HANEHALKI	7
4	FİNANSAL OLMAYAN KURULUŞLAR	9
5	YERLEŞİK SEKTÖRLERİN TOPLAM BORCU	11
6	KUTU: BÜTÜNLEŞİK HESAPLAR VE TÜRKİYE UYGULAMASI	13

1. Değerlendirmeler

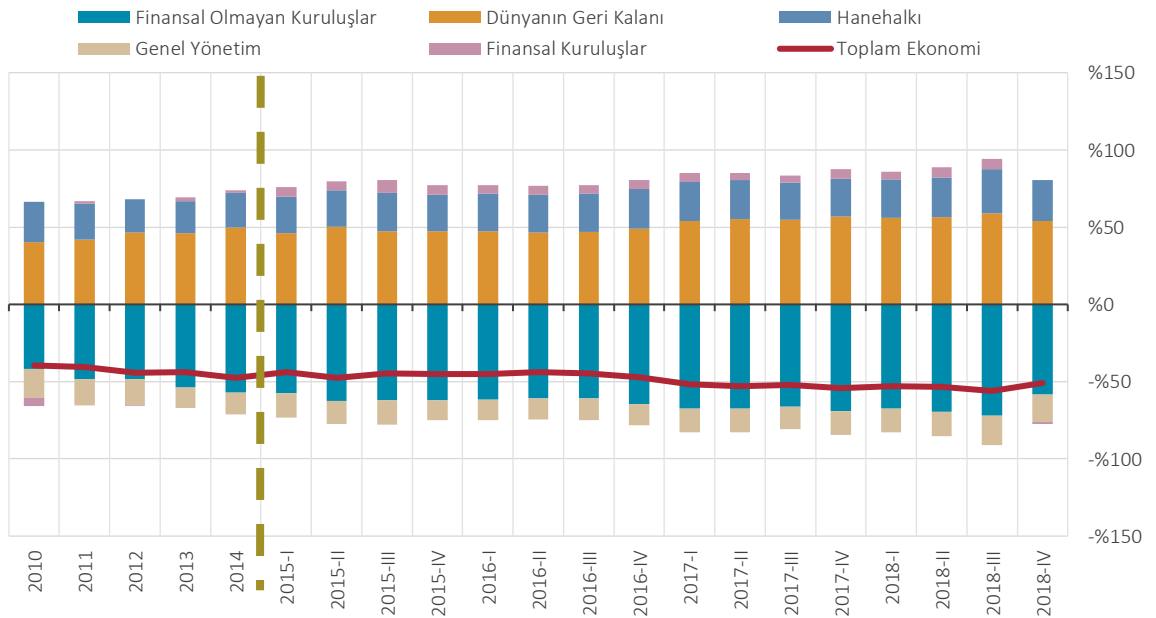
Tablo 1: Net Finansal Değerin Sektörler İtibarıyla Dağılımı (2018 IV.Çeyrek, Milyar TL)^{1,2}

	Toplam Ekonomi	Finansal Olmayan Kuruluşlar	Finansal Kuruluşlar	Genel Yönetim	Hanehalkı	Dünyanın Geri Kalanı
Finansal Varlıklar	12.365	5.095	4.965	713	1.592	1.191
Yükümlülükler	14.254	7.245	5.049	1.346	614	3.187
Net Finansal Değer	-1.889	-2.150	-84	-633	978	1.995

Kaynak: TCMB

2018 yılı dördüncü çeyreği itibarıyla, yurtdışı ekonominin sektörel finansal bilançoları incelendiğinde, hanehalkı ve dünyanın geri kalanının finansal fazla vererek diğer sektörlerden alacaklı; finansal olmayan kuruluşlar ve genel yönetimin ise finansal açık vererek diğer sektörlerle borçlu pozisyonda olduğu gözlenmiştir. Diğer taraftan, üstlendikleri finansal aracılık rolü gereği finansal kuruluşlar sektörü dengedeki pozisyonunu koruyarak sıfıra yakın bir net finansal değer yaratmıştır (Tablo 1, Grafik 1).

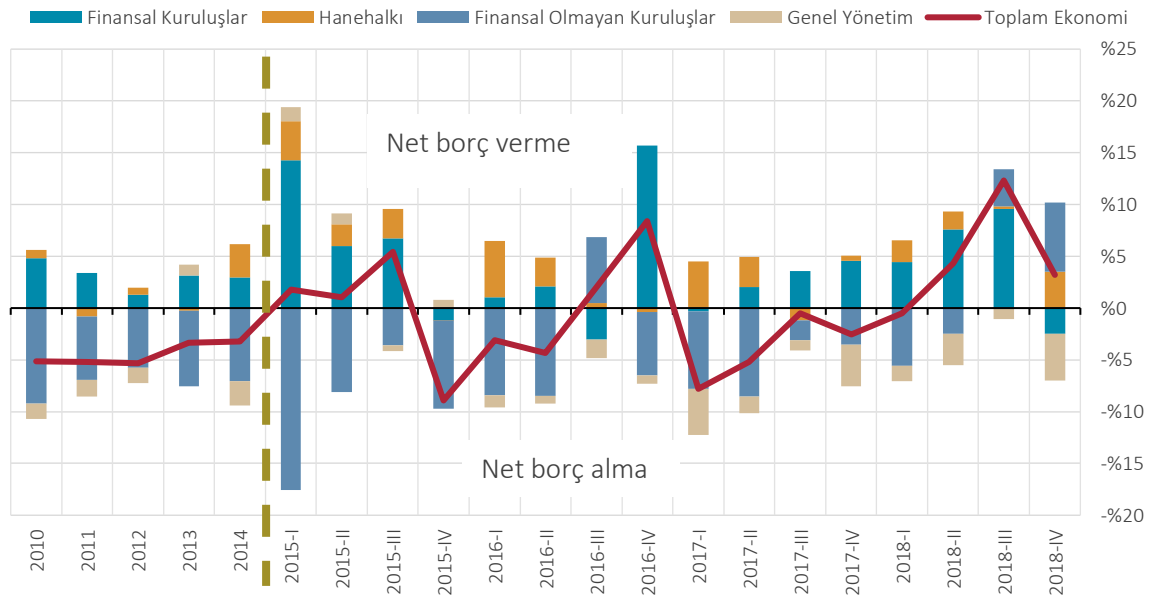
Grafik 1: Net Finansal Değerin (Stok) GSYH'ye Oranı, Sektörler İtibarıyla (%)²

Kaynak: TCMB, TÜİK

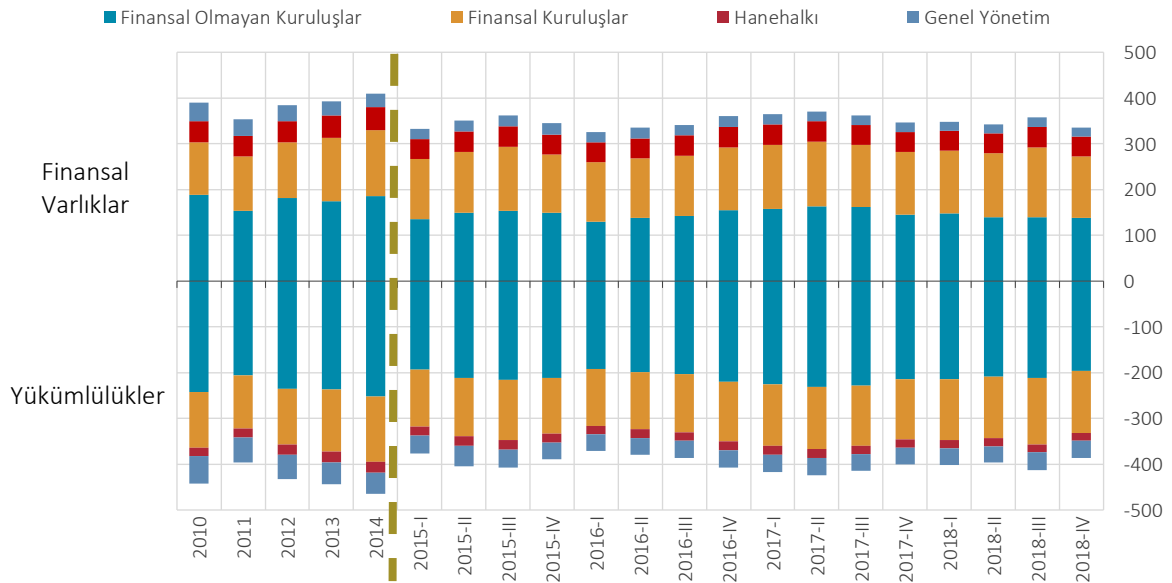
¹ Metodoloji gereği, parasal altının karşı sektörü bulunmadığı için toplam yurtdışı ekonominin net finansal değeri ile dünyanın geri kalanının net finansal değeri arasında söz konusu tutar kadar fark olmaktadır. Dünyanın geri kalanı, Uluslararası Yatırım Pozisyonu İstatistikleri ile uyumlu olacak şekilde, yurtdışı yerleşiklik ilkesi çerçevesinde raporlanmıştır.

² Hanehalkı sektörü, hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kuruluşları da kapsamaktadır.

Grafik 2: Net Borç Verme\ Borç Alma (İşlem), GSYH'ye Oran, Sektörler İtibarıyla (%)²

Kaynak: TCMB, TÜİK

Sektörlerde gerçekleşen net finansal işlemler incelendiğinde ise, geçen yılın aynı döneminde GSYH'nin %2,5'i oranında net borç alan toplam ekonomi bu dönemde %3,2 ile net borç veren konumundadır³. Geçen yılın aynı dönemi ile karşılaştırıldığında finansal kuruluşlar GSYH'nin %4,6'sı oranında net borç veren konumundayken 2018 yılı dördüncü çeyreğinde GSYH'nin %2,5'i oranında net borç alan konumuna geçmiştir. Geçen yılın aynı döneminde net borç alan konumunda olan finansal olmayan kuruluşlar bu dönemde GSYH'nin %6,7'si oranında net borç vermiştir. Hanehalkı sektörü ise GSYH'nin %3,5'i oranı ile net borç veren konumunu sürdürmüştür. Net borç alan konumunu sürdüren genel yönetim sektörü son dönemde GSYH'nin yaklaşık %4,5'i oranında net borçlanmıştır (Grafik 2).

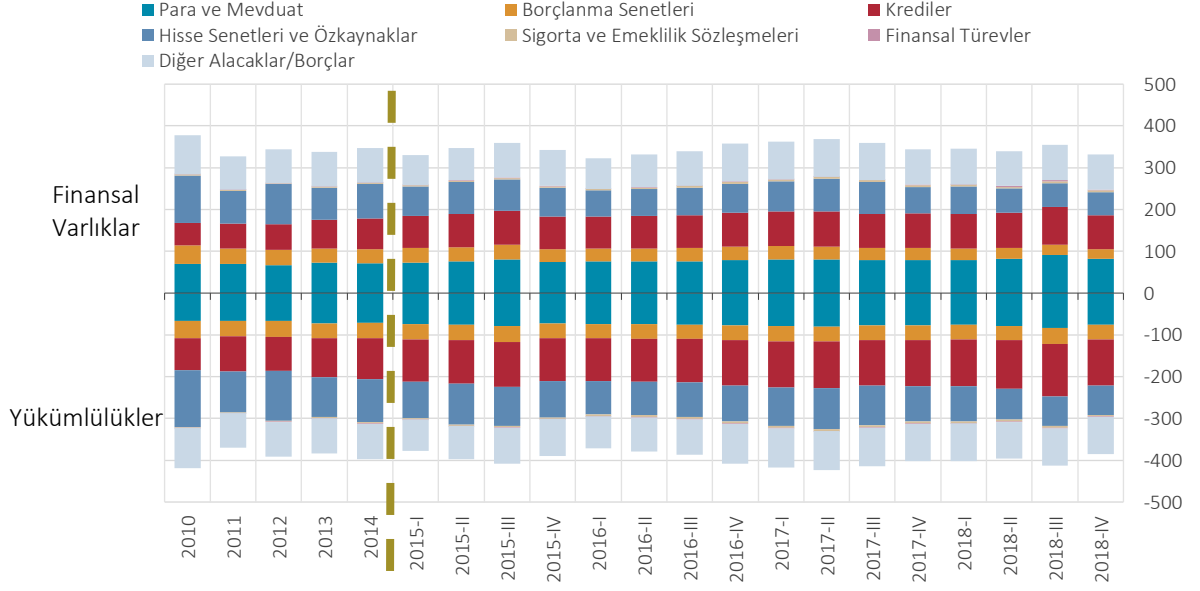
Grafik 3: Sektörler İtibarıyla Finansal Varlık ve Yükümlülüklerin GSYH'ye Oranı (%)²

Kaynak: TCMB, TÜİK.

³ Konu hakkında detaylı bilgi için, Kutu: "Bütünleşik Hesaplar ve Türkiye Uygulaması" bölümüne bakınız.

Sektörlerin son dönem itibarıyla finansal varlık ve yükümlülük dağılımı incelendiğinde finansal olmayan kuruluşların yükümlülük ve varlık tarafında en büyük sektör olmaya devam ettiği, bunu finansal kuruluşların izlediği görülmektedir (Grafik 3).

Grafik 4: Finansal Araç Dağılımı-Toplam Ekonomi, GSYH'ye Oranı* (%)

Kaynak: TCMB, TÜİK

(*)Parasal altın ve SDR dâhil edilmemiştir.

2018 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla, finansal araç dağılımında varlıklarda para ve mevduat ile krediler; yükümlülüklerde ise sırasıyla krediler ile diğer borçlar kalemleri en ağırlıklı araçlar olarak gözlenmektedir (Grafik 4).

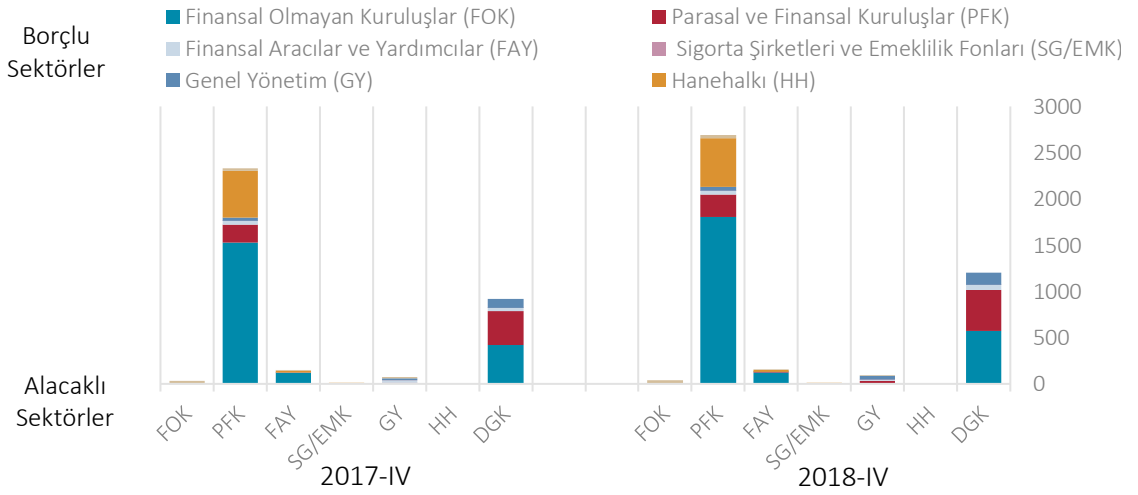
2. Kimden-Kime (Mevduat ve Krediler)

Mevduat ve kredi kalemleri için derlenen kimden-kime matrisleri ışığında ekonomik sektörler arası ilişkiler aşağıda incelenmiştir.

Kredilerin kimden-kime matrisleri incelendiğinde, 2018 yılı dördüncü çeyreklik döneminde en büyük bağlantı finansal olmayan kuruluşlar ile parasal ve finansal kuruluşlar arasında gerçekleşmiştir. Parasal ve finansal kuruluşlar toplamda 2.691 milyar TL tutarında kredi kullanmış, bunun 1.806 milyar TL'lik kısmını finansal olmayan kuruluşlara ve 528 milyar TL'lik kısmını hanehalkına vermiştir. Dünyanın geri kalanından 1.200 milyar TL'lik kredi kullanılmış, bunun 575 milyar TL'lik kısmını finansal olmayan kuruluşlar, 442 milyar TL'lik kısmını ise parasal ve finansal kuruluşlar kullanmıştır (Grafik 5).

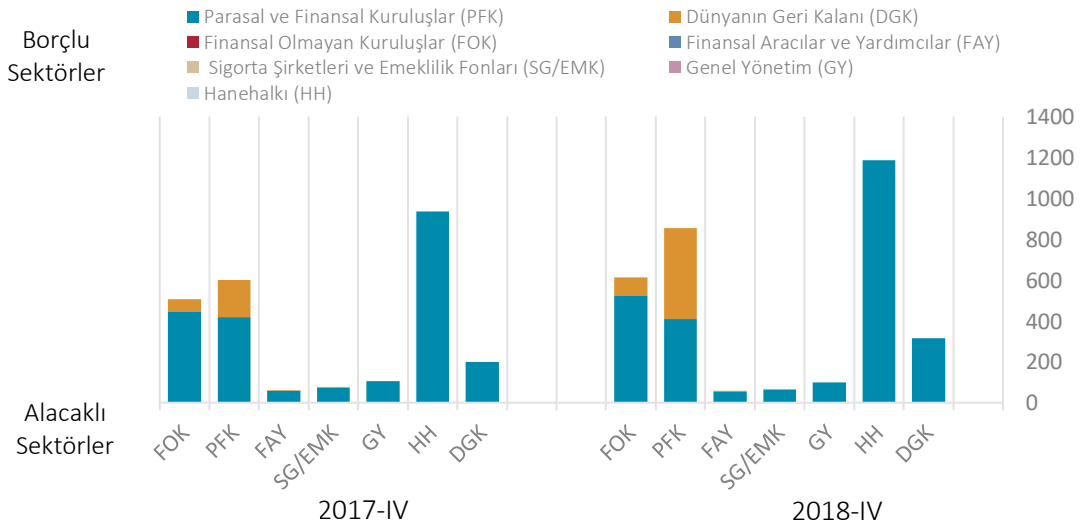
2018 yılı dördüncü çeyreğinde, yurtiçi ve yurtdışı sektörlerce açılan toplam 3.191 milyar TL'lik mevduatın 2.659 milyar TL'lik kısmı parasal ve finansal kuruluşlarda, 532 milyar TL'lik kısmı ise dünyanın geri kalanında açılmıştır. Parasal ve finansal kuruluşlarda açılan mevduatın büyük bölümü hanehalkı (1.187 milyar TL) ve finansal olmayan kuruluşlara (525 milyar TL) aittir. Dünyanın geri kalanında açılan mevduatın önemli bir bölümü (445 milyar TL) parasal ve finansal kuruluşlar tarafından açılmıştır (Grafik 6).

Grafik 5: Krediler, Kimden-Kime (2018 IV. Çeyrek, Milyar TL)²

Kaynak: TCMB

Grafik 6: Mevduat, Kimden-Kime (2018 IV. Çeyrek, Milyar TL)²

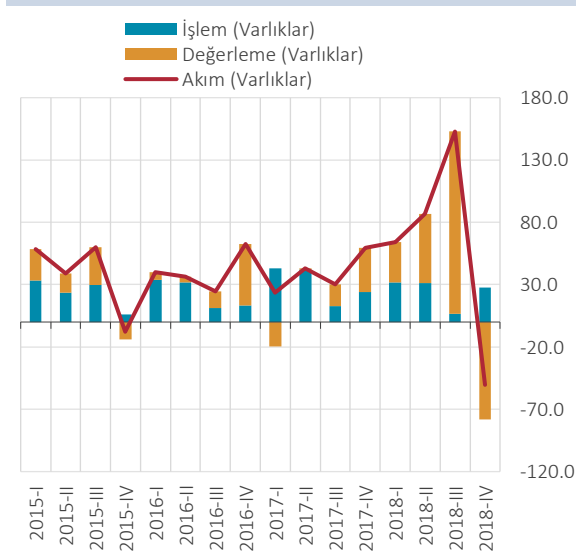

Kaynak: TCMB

3. Hanehalkı

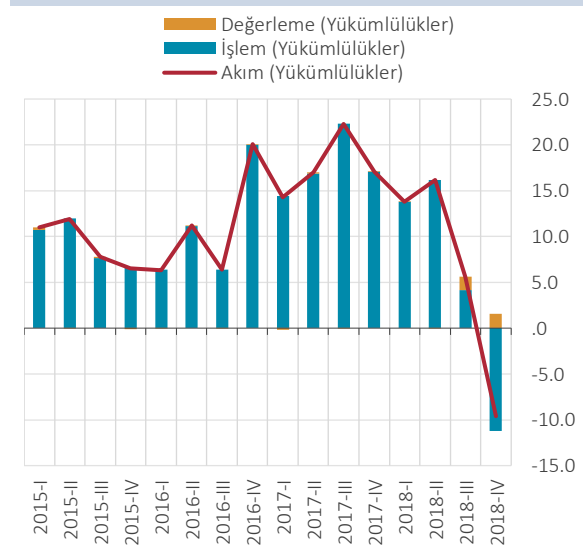
Hanehalkı finansal varlıkları; 2018 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 50 milyar TL azalış göstermiştir. Söz konusu azalışta en önemli etki; mevcut finansal varlıkların 78 milyar TL tutarındaki kur kaynaklı değerlendirme azalışı olurken, 28 milyar TL lik işlem artışı gözlenmiştir. İşlem artışı; para ve mevduat varlıklarında 34,7 milyar TL, sigorta ve emeklilik sözleşmelerinde ise 1,8 milyar TL tutarındaki artıştan kaynaklanmış, en belirgin azalış görülen kalem ise 10,9 milyar TL ile hisse senetleri ve özkaynaklar olmuştur (Grafik 7). Hanehalkı yükümlülükleri ise 2018 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 9,6 milyar TL azalış göstermiştir. Söz konusu azalışta en önemli etken kredi işlemlerindeki 11,5 milyar TL'lik azalışı olurken 1,6 milyar TL tutarında değerlendirme kaynaklı artış gerçekleşmiştir. (Grafik 8).

Grafik 7: Finansal Varlıklar, Akım (Milyar TL)

Kaynak: TCMB

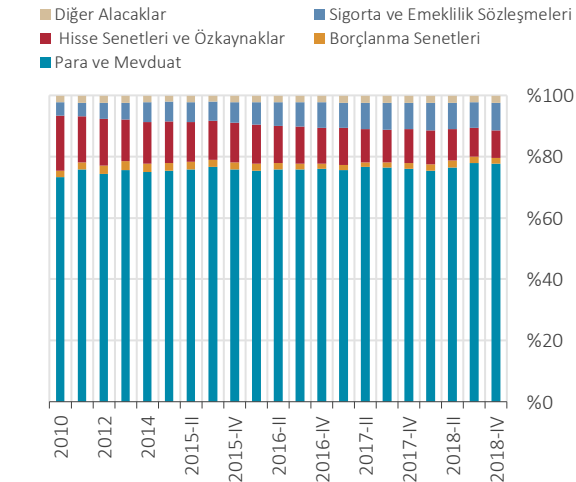
Grafik 8: Yükümlülükler, Akım (Milyar TL)

Kaynak: TCMB

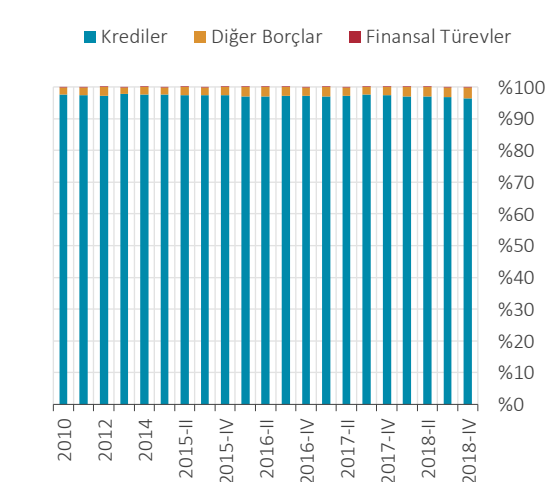
2018 yılı dördüncü çeyrek itibarıyla, hanehalkı finansal varlıklarında en temel araç, %78 dolayındaki payı ile mevduat olup, bunu sigorta ve emeklilik sözleşmeleri izlemektedir. Veri dönemi boyunca, sigorta ve emeklilik sözleşmelerinin toplam finansal yatırımlardaki payı artarken, hisse senetleri ve özkaynaklar kaleminin payı azalmıştır, para ve mevduatların ise payı yatay bir seyir izlemiştir (Grafik 9). Yükümlülükleri incelediğimizde; tamamına yakınının kredilerden oluştuğu görülmektedir (Grafik 10).

Grafik 9: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı (%)

Kaynak: TCMB

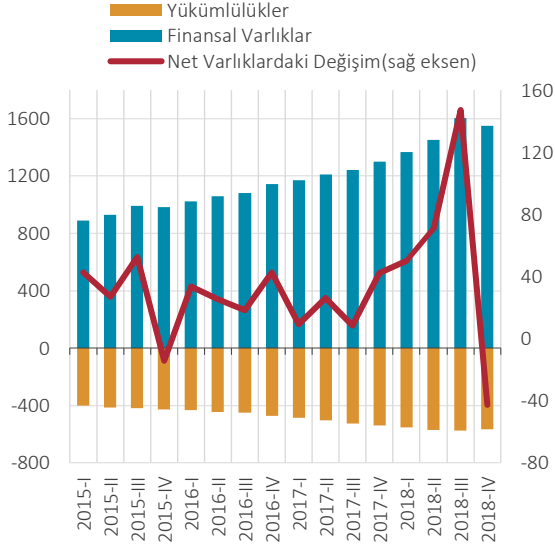
Grafik 10: Yükümlülüklerin Araç Dağılımı (%)

Kaynak: TCMB

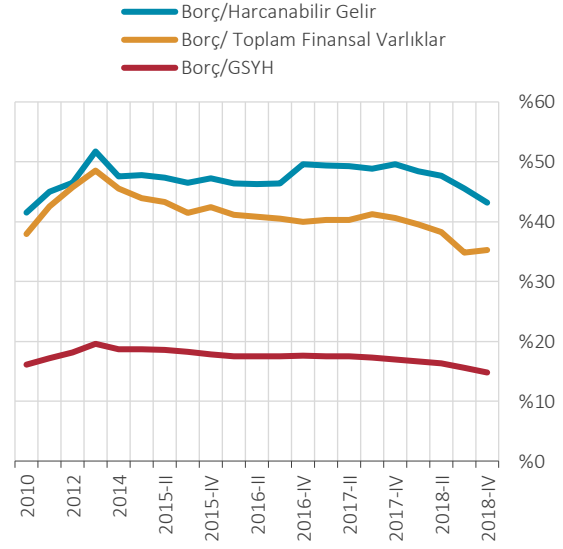
Hanehalkı net finansal değeri geçen dönem 1.027 milyar TL iken, 2018 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 40 milyar TL'lik azalış göstererek 987 milyar TL olmuştur (Grafik 11). Hanehalkı borçluluğuna ilişkin göstergelere bakıldığında; hanehalkı borcunun GSYH'ye oranının %14,8 ile bir miktar azalış göstermesinin yanında, borcun toplam finansal varlıklara oranının %34,8'den 2018 yılının dördüncü çeyreğinde %35,2'ye yükseldiği gözlenmiştir (Grafik 12).

Grafik 11: Hanehalkı Net Varlık Değişimi (Milyar TL)

Kaynak: TCMB

Grafik 12: Hanehalkı Borcu* (%)

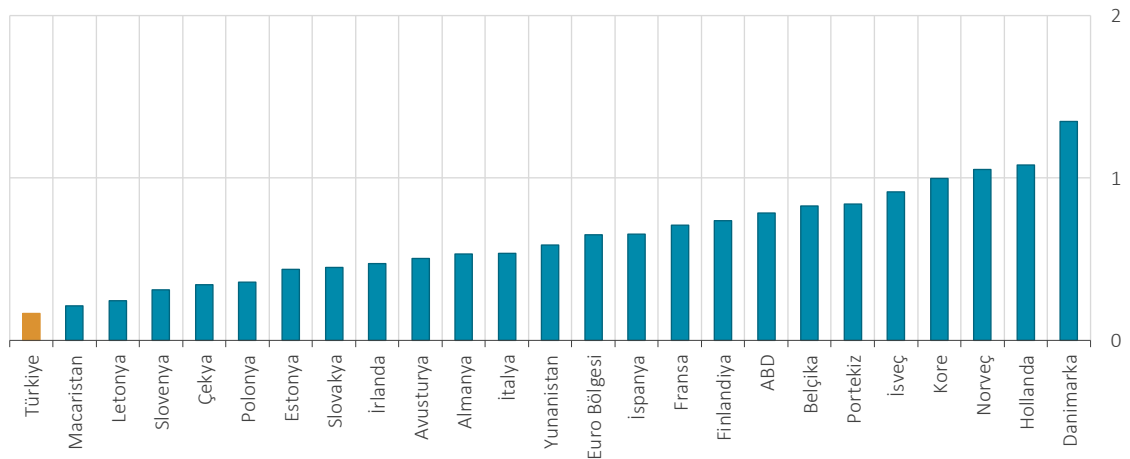

Kaynak: TCMB, TÜİK

*Hanehalkı borcu kredi kaleminden oluşmaktadır.

Hanehalkı yükümlülüklerinin GSYH'ye oranına bakıldığında; 2018 yılının dördüncü çeyreğinde Türkiye'nin karşılaştırma yapılan ülkeler arasında borçluluk düzeyi en düşük ülke olduğu görülmektedir (Grafik 13).

Grafik 13: Hanehalkı Yükümlülükleri/GSYH, Karşılaştırma*2

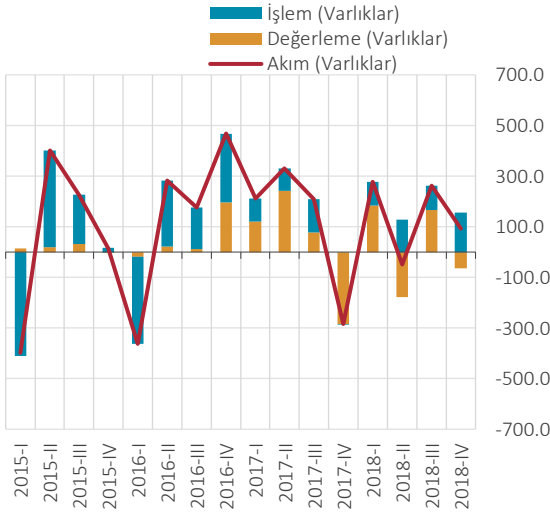
Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD

(*) Diğer ülke verileri 2018 III. çeyrek itibarıyla.

4. Finansal Olmayan Kuruluşlar

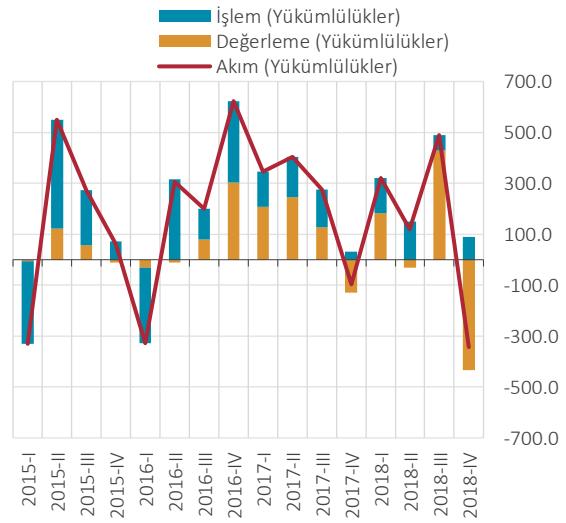
Finansal olmayan kuruluşların finansal varlıkları 2018 yılı dördüncü çeyreklik döneminde bir önceki döneme göre 91 milyar TL artış göstermiştir. Finansal varlıkların kur kaynaklı 65 milyar TL'lik değer kaybetmesi söz konusu artışa ters yönde etki etmiştir. İşlemlerdeki değişimin büyük kısmı, diğer alacaklar kalemi ile para ve mevduat kalemlerinde sırasıyla 137 milyar TL ve 18 milyar TL tutarındaki artıştan kaynaklanmıştır. Söz konusu dönemde finansal olmayan kuruluşların borçlanma senetleri işlemlerinde ise 2,6 milyar TL azalış gerçekleşmiştir (Grafik 14). Finansal olmayan kuruluşların yükümlülükleri ise 2018 yılı dördüncü çeyreklik döneminde 343 milyar TL azalış göstermiştir. Söz konusu azalışta en önemli etki, finansal yükümlülüklerin kur ve piyasa fiyatı kaynaklı 432 milyar TL tutarındaki değerleme azalışı olurken, diğer borçlar kaleminde 135 milyar TL işlem kaynaklı artış gözlenmiştir (Grafik 15).

Grafik 14: Finansal Varlıklar, Akım (Milyar TL)

Kaynak: TCMB

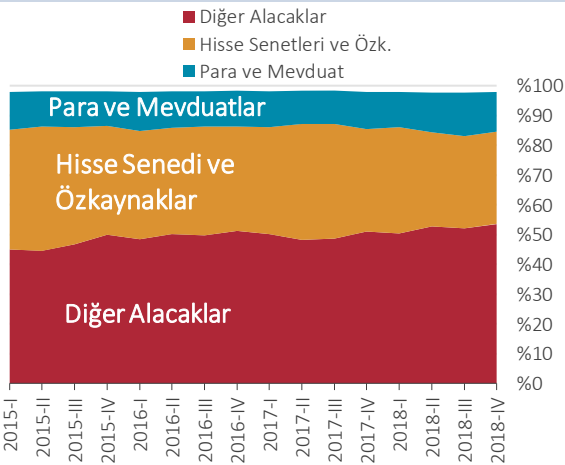
Grafik 15: Yükümlülükler, Akım (Milyar TL)

Kaynak: TCMB

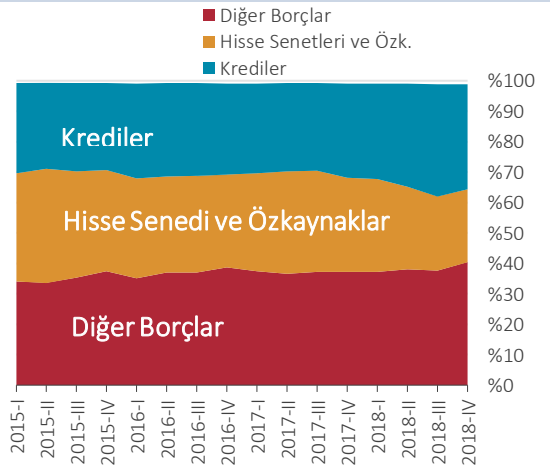
2018 yılı dördüncü çeyreklik döneminde, finansal olmayan kuruluşların varlık tarafındaki en önemli kalemini; satıcı kredi ve avanslar ile diğer kalemlerin toplamından oluşan diğer alacaklar (%53) oluşturmaktadır. Hisse senetleri ve özkaynakların payı %31, para ve mevduatın payı ise %13,4 olmuştur (Grafik 16). Yükümlülük tarafında ise diğer borçların oranı %38 den %40'a yükselirken, kullanılan kredilerin payı %34,6 ile bir miktar gerilemiştir. Hisse senetleri ve özkaynak yoluyla finansmanın payı %24 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 17).

Grafik 16: Finansal Varlıkların Araç Dağılımı (%)

Kaynak: TCMB

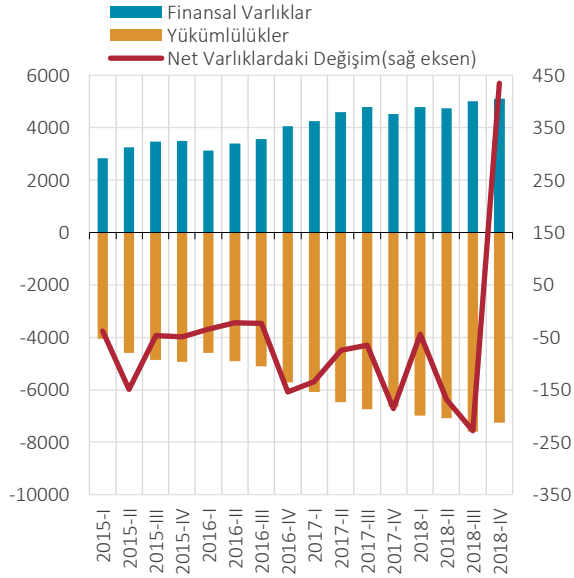
Grafik 17: Yükümlülüklerin Araç Dağılımı (%)

Kaynak: TCMB

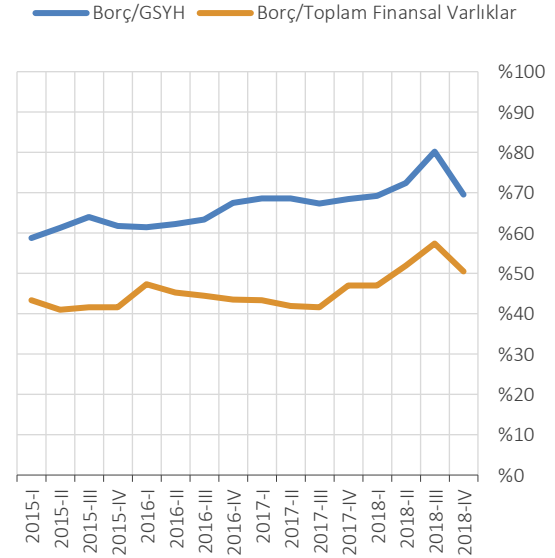
Finansal olmayan kuruluşların net varlıkları 2018 yılı dördüncü çeyreğinde bir önceki döneme göre 435 milyar TL artarak -2.150 milyar TL olarak gerçekleşmiştir (Grafik 18). Finansal olmayan kuruluşların borçlarının GSYH'ye oranı 2018 yılı üçüncü çeyreğinde %80 seviyesindeyken, dördüncü çeyreğinde %70 seviyesine düşmüştür. Borçların toplam finansal varlıklara oranı ise aynı dönemde %57'den %50'ye düşmüştür. (Grafik 19).

Grafik 18: Finansal Olmayan Kuruluşlar Net Varlık Değişimi (Milyar TL)

Kaynak: TCMB

Grafik 19: Finansal Olmayan Kuruluşların Borcu * (%)

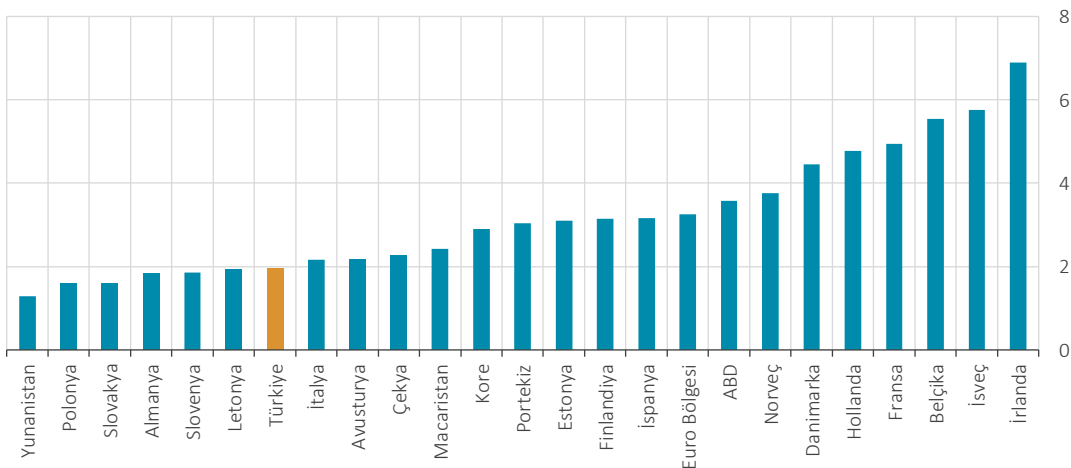

Kaynak: TCMB, TÜİK.

(*)Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır

Finansal olmayan kuruluşların yükümlülüklerinin GSYH'ye oranları çeşitli ülkelerle karşılaştırıldığında; 2018 yılı dördüncü çeyreğinde, Türkiye'nin borçluluk düzeyi düşük ülkeler arasında yer aldığı görülmektedir (Grafik 20).

Grafik 20: Finansal Olmayan Kuruluşların Yükümlülükleri / GSYH, Karşılaştırma *

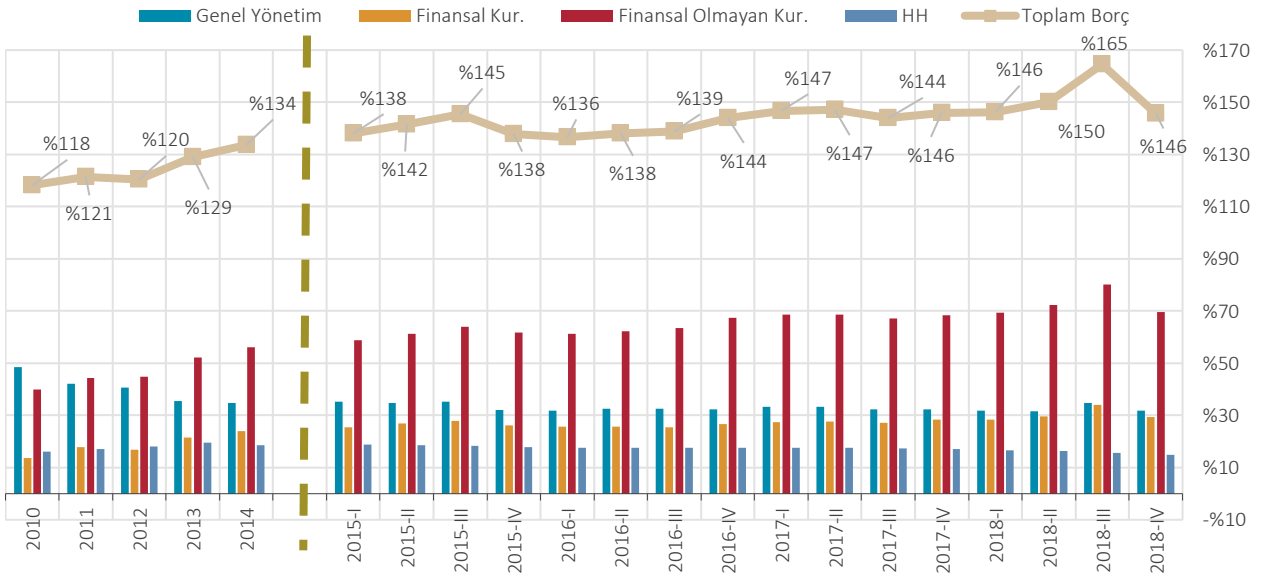
Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD.

(*)Diğer ülke verileri 2018 III. çeyrek itibarıyla.

5. Yerleşik Sektörlerin Toplam Borcu

Yurtiçinde yerleşik sektörlerin kullandıkları krediler ve ihraç ettikleri borçlanma senetlerinin toplamından oluşan finansal hesaplar tanımlı toplam borcun GSYH'ye oranı, 2018 yılı dördüncü çeyreğinde bir miktar düşerek %146 seviyesinde gerçekleşmiştir (Grafik 21).

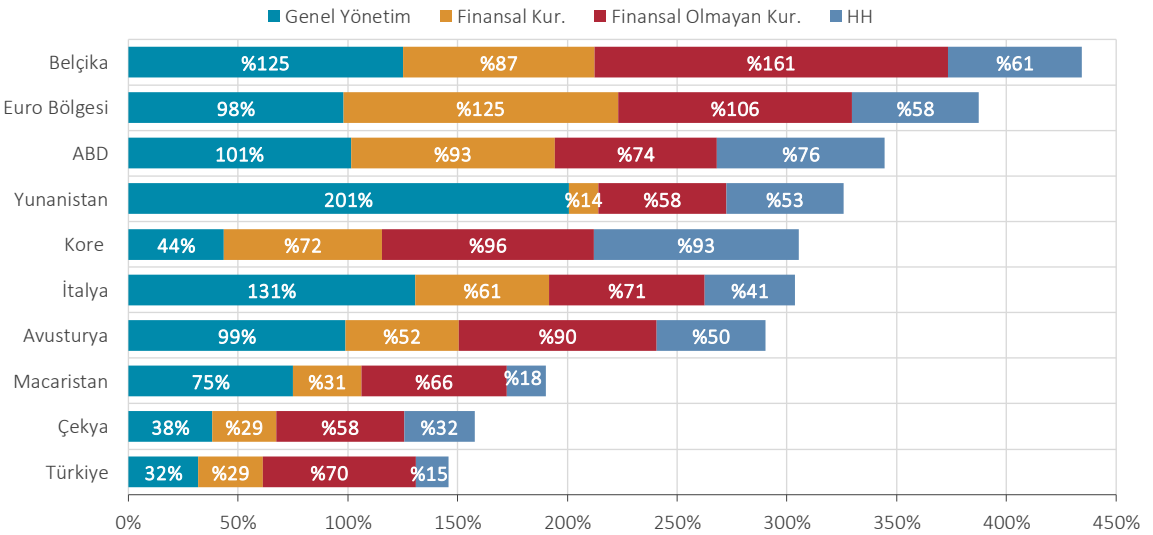
Grafik 21: Sektörlerin Toplam Borcu/GSYH, (%) ^{2*}

(*)Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır.
Kaynak: TCMB, TÜİK.

Söz konusu borçluluk oranı diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında; 2018 yılı dördüncü çeyreklik dönemde Türkiye'de yerleşik sektörlerin toplam borcunun düşük seviyede gerçekleştiği görülmektedir (Grafik 22).

Grafik 22: Borç/GSYH Ülke Karşılaştırması, Sektörler İtibarıyla, (%) (2018 IV. Çeyrek)^{2**}

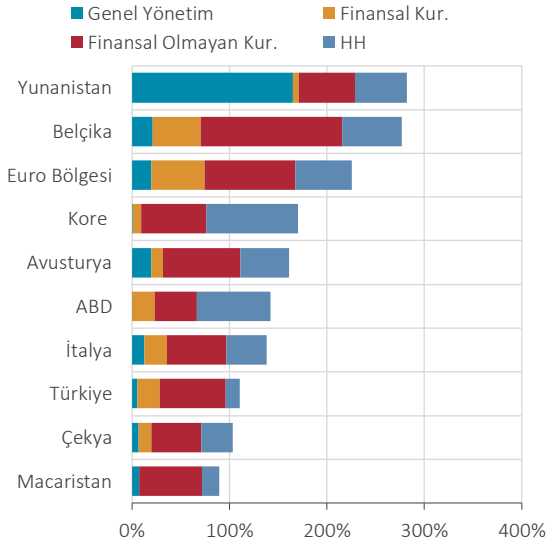
Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD.

(*)Diğer ülke verileri 2018 III. çeyrek itibarıdır.

(**)Borçlar; krediler ve borçlanma senetlerinden oluşmaktadır

Borçluluk oranının finansal araçlar itibarıyla ülke karşılaştırması yapıldığında; 2018 yılı dördüncü çeyreklik dönemi itibarıyla Türkiye'nin kredi/GSYH ve borçlanma senetleri/GSYH oranı açısından düşük seviyede yer aldığı görülmektedir. Kredi borçluluk oranında en büyük sektör GSYH'nın %68'i ile finansal olmayan kuruluşlar olurken, borçlanma senetlerinde %26 ile genel yönetim önde gelen sektör olmuştur (Grafik 23 ve 24).

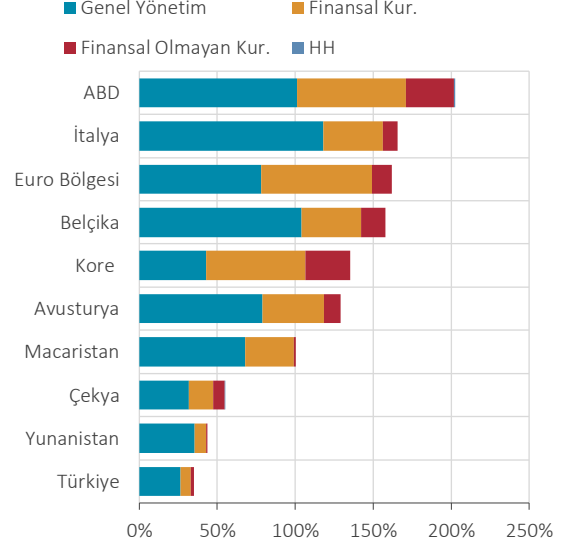
Grafik 23: Kredi/GSYH Ülke Karşılaştırması, Sektörler İtibarıyla, (%) (2018 IV. Çeyrek)²

Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD.

(*) Diğer ülke verileri 2018 III. çeyrek itibarıyla.

Grafik 24: Borçlanma Sen./GSYH Ülke Karşılaştırması, Sektörler İtibarıyla, (%) (2018 IV. Çeyrek)²

Kaynak: TCMB, TÜİK, OECD.

(*) Diğer ülke verileri 2018 III. çeyrek itibarıyla.

Kutu: Bütünleşik Hesaplar ve Türkiye Uygulaması

Uluslararası karşılaştırmalara olanak sağlamak için ortak kavram, tanım, sınıflama ve muhasebe kurallarını belirleyen Ulusal Hesaplar Sistemi (SNA 2008)¹, üretim, gelir, nihai tüketim ile varlık ve yükümlülüklerin birikimi ve ekonominin refah düzeyi ile ilgili tüm unsurların kaydedildiği bir çerçeve sağlamaktadır. Ekonomik akım ve stoklar, kurumsal sektörler ve alt sektörler itibarıyla belirli muhasebe kuralları çerçevesinde kaydedilmektedir. Ulusal hesaplar, ekonominin tam bir bilançosunu çıkarmanın yanı sıra üretim, gelirin yaratılması ve dağıtılması gibi aynı nitelikteki akımları bir araya getiren birçok hesabı da sınıflandırmaktadır.

SNA 2008 ile belirlenen çerçeve, belirli bir zaman aralığında farklı ekonomik faaliyetleri, her bir sektörün varlık ve yükümlülüklerini kaydeden bilanço da dahil olmak üzere, birbirleriyle bağlantılı bir hesaplar zinciri içerisinde göstermektedir. Finansal olmayan hesaplar ile finansal hesapları bir arada bütünleşik olarak ve sektörler itibarıyla sunarak ekonomik refahı bir bütün olarak analiz eden bu istatistikler “Kurumsal Sektör Hesapları” ya da “Bütünleşik Hesaplar” olarak adlandırılmaktadır. Bu kutuda, bir ülke ekonomisini tanımlamak için geniş ve bütünleşmiş bir istatistik olan Bütünleşik Hesaplar yöntemsel olarak sunularak Türkiye uygulaması ve yapılmakta olan çalışmalar aktarılacaktır.

Ulusal Hesaplar Zinciri

Ulusal hesaplar zinciri, cari hesaplar ve birikim hesapları olarak ikiye ayrılmaktadır. Cari hesaplar; üretim, gelirin dağıtımı ile dağıtıldıktan sonra kalan gelirin tüketim ve tasarruf amaçlı kullanımını göstermektedir. Birikim hesapları ise bilançoları etkileyen akımları kaydetmekte ve sermaye ve finansal hesaplardan oluşmaktadır. Üretim ile başlayan zincirde, cari hesaplarda yaratılan gelirin dağıtımından sonra sermaye hesabına aktarılan açık veya fazla, finansal hesapta varlık ve yükümlülüklerdeki değişim ile finanse edilmektedir. Aşağıdaki şemada bu hesaplar zinciri özetlenmiştir (Şema 1).

Şema 1: Ulusal Hesaplar Zinciri

		İşlemler	Akımlar	Stoklar	
Cari Hesaplar	Üretim hesabı	Mal ve hizmetlerin üretimi, yaratılması, dağıtımı ve gelirin dağıtımı ve kullanımı			Finansal Olmayan Hesaplar
	Gelirin yaratılması hesabı				
	Birincil gelirin dağıtım hesabı				
	İkincil gelirin dağıtım hesabı				
	Gelirin kullanımı hesabı				
Birikim Hesapları	Sermaye hesabı	Finansal olmayan varlıkların satın alınması, tasarruf ve sermaye transferleri			Finansal Hesaplar
	Finansal hesaplar	Finansal varlıkların net satın alımı ve yükümlülüklerin net oluşumu			
	Varlıklardaki diğer değişim hesapları		Finansal olmayan varlıklar, finansal varlık ve yükümlülüklerdeki hacim değişimi		
	Değerleme hesabı Gelirin kullanımı hesabı		Finansal olmayan varlıklar, finansal varlık ve yükümlülüklerdeki elde tutma kar ve zararı		
Bilanço				Finansal olmayan varlıklar, finansal varlık ve yükümlülükler ile net değer	

Bütünleşik Hesaplar, finansal olmayan hesaplar (“çizgi üstü”) ve finansal hesaplardan (“çizgi altı”) oluşmaktadır. Uluslararası standartlara uygun olarak sınıflandırılmış finansal olmayan kuruluşlar, finansal kuruluşlar, genel yönetim, hanehalkı ve hanehalkına hizmet veren kar amacı olmayan kuruluşlar ve dünyanın geri kalanı (yurtdışı) sektörlerine ait hesaplar sunulmaktadır. Çizgi üstünde yer alan finansal olmayan sektör hesapları; cari, üretim, gelirin yaratılması, gelirin birincil ve ikincil dağılımı, gelirin kullanımı, tasarruf ve sermaye transferleri nedeniyle meydana gelen net değerdeki değişim ile finansal olmayan varlıkların edinimi konusunda kullanım ve kaynak açısından ulusal ekonomi düzeyinde bilgi sunmaktadır. Diğer taraftan, çizgi altında yer alan finansal hesaplar ise, sektörler itibarıyla finansal işlemlerin yer aldığı, borçlanma ve finansal ilişkilerinin analiz edildiği, ekonomide kimin kimi finanse ettiği ve hangi araçlarla finanse ettiğini gösteren istatistiklerdir. Bir sektörün finansal varlığı diğer sektörün yükümlülüğü olmakta, yurtiçi sektörlerin birbirleriyle ve yurtdışı ile gerçekleştirdikleri finansal işlemleri esas alarak, sermaye hesabındaki fazla veya açığın finansal varlık ve yükümlülüklerle nasıl finanse edildiğini göstermektedir (Şema 2).

Şema 2: Ulusal Hesaplar Sisteminde Finansal Olmayan ve Finansal Hesaplar

			Kullanımlar						Kaynaklar							
			G5	S1	S11	S12	S13	S14-S15	S2	G5	S1	S11	S12	S13	S14-S15	S2
İşlemler			Mal ve Hizmetler	Toplam Ekonomi	Finansal Olmayan Kuruluşlar	Finansal Kuruluşlar	Genel Yönetim	Hanehalkı ve HHKOK	Dünyanın Geri Kalanı	Mal ve Hizmetler	Toplam Ekonomi	Finansal Olmayan Kuruluşlar	Finansal Kuruluşlar	Genel Yönetim	Hanehalkı ve HHKOK	Dünyanın Geri Kalanı
Finansal Olmayan Hesaplar	B1G	Katma Değer/GSYH														
	D1	Çalışan Tazminatları														
	D21-D31	Vergiler eksi ürünlerdeki teşvikler														
	D29-D39	Diğer Vergiler eksi üretimdeki teşvikler														
	D4	Mülk gelirleri														
	D5	Gelir ve refah vergileri														
	D61	Sosyal güvenlik katkıları														
	D62	Sosyal güvenlik hizmetleri														
	D7	Cari transferler														
	D8	Polçe sahiplerine sermaye tahsisi														
	D9	Sermaye transferleri														
	K1	Sabit sermaye tüketimi														
	K2	Finansal olmayan varlıkların satın alınması														
	P3	Nihai tüketim														
	P5	Brüt Sermaye Oluşumu														
	P6	İhracat														
	P7	İthalat														
B9	Net borç verme/ Net borç alma															
B9F	Net borç verme/ Net borç alma															
Finansal Hesaplar	F1	SDR ve Parasal Altın														
	F2-4	Para, Mevduat, Kredi														
	F3	Borçlanma Senetleri														
	F5	Hisse Senedi ve Özkaynaklar														
	F6	Sigorta ve Emeklilik Sözleşmeleri														
	F7	Finansal Türevler														
F8	Diğer Alacaklar/Borçlar															

Şema 2’de özet olarak sunulan sektör hesaplarında finansal akımlarının denge kalemi net borç verme/ net borç alma (B9f) ile finansal olmayan hesaplardaki işlemlerden ulaşılan net borç verme/ net borç alma (B9) dengeleme kaleminin eşit olması teorik olarak öngörülmektedir. Bir sektör, net borç veren konumunda ise net değeri - değerlendirme ve varlık ve yükümlülük hacminde değişim olmadığı varsayılarak - dönem içinde artmış, net borç alan konumunda ise net değeri azalmıştır.

Türkiye’de Bütünleşik Hesaplar

Ülkemizde bütünleşik hesapların finansal olmayan hesapları içeren bölümü Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yıllık, finansal olan bölümü ise TCMB tarafından üç aylık dönemlerde hazırlanmakta ve yayımlanmaktadır. Finansal olmayan hesaplar TÜİK tarafından 2016 yılında ilk defa yayımlanmış olup, finansal hesaplar TCMB tarafından 2012 yılında (2010-2014 yıllık, 2015 ve sonrası çeyreklik olarak) yayımlanmaya başlanmıştır.

Bütünleşik Hesapları oluşturan ve söz konusu iki kurum tarafından üretilen finansal olmayan ve finansal hesaplarda tutarlılığın sağlanması amacıyla TCMB koordinatörlüğünde 2017 yılında Bütünleşik Hesaplar Çalışma Grubu kurulmuştur. Çalışma Grubu’nda TÜİK, Hazine ve Maliye Bakanlığı (HMB) ve TCMB yetkili ve uzmanları görev almakta, düzenli çalışmalar yürütülmektedir. Çalışmalar sonucunda TÜİK ve TCMB tarafından ayrı ayrı yayınlarda sunulan finansal olmayan ve finansal hesapların tek yayında birleştirilerek “Türkiye Bütünleşik Hesapları”nın ortaklaşa yayımlanması hedeflenmektedir.

Kaynakça:

- 1)Lequiller, F. and D. Blades (2014),Understanding National Accounts: Second Edition, OECD Publishing, Paris
- 2)OECD (2017),Understanding Financial Accounts: Edited by Van de Ven, P. and Fano D. OECD Publishing, Paris
- 3)Kurumsal Sektör Hesapları 2016-2017 Raporu, Türkiye İstatistik Kurumu